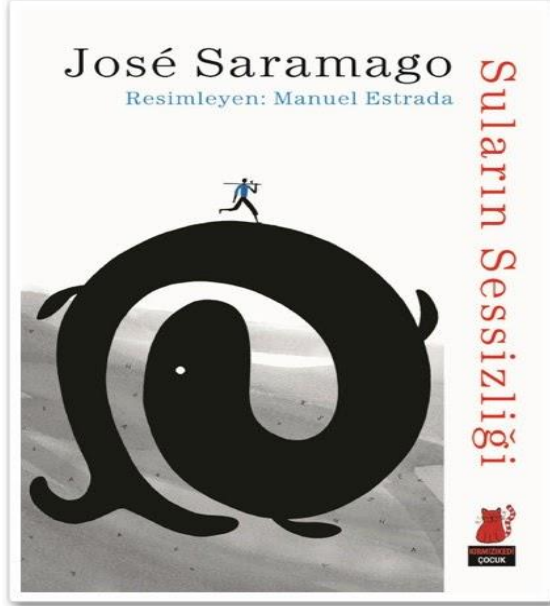

SULARIN SESSİZLİĞİ¹

Çocukların yetişkinleri şaşırtan o bilgece sözlerini anımsayın...

Çocuk edebiyatı yapıtlarında aranan özelliklerin başında çocuksuluktan kaçınmanın gerekliliği gelir. Çünkü *küçük çocukların küçük beyinleri olur* yaygın görüşünün aksine çocukların yetişkinlerinkinden daha geniş ve duvarlarla bölünmemiş düş dünyaları vardır. Yaratıcılık, çocuklar istediklerini özgürce düşünüp söyleyebildikleri için çocuklarda üst düzeye ulaşmaktadır. Bu nedenle çocuklar için yazarken onlara yetişkin bakışıyla bir dünya sunmak aslında onları gerçek yaşam deneyimlerinden, düşünme olanağından yoksun bırakmakla aynı anlama gelir.

Çocuk edebiyatının tüm işlevlerinin yanında çocuğa düşünme, sorma, sorgulama ve kendince çıkarımlarda bulunma sorumluluğu da vermesi beklenir. İşte Nobel Ödüllü usta yazar Saramago'nun *Suların Sessizliği* adlı kitabı bu

anlamda belli bir yaşla sınırlandırılmayacak kadar *herkese* seslenen, okuyan herkesi düşünmeye çağırın bir yapıt. Bu kitabı okuyan yetişkin ya da çocuk her kim olursa yapacağı şey kitabın son sayfasını kapattıktan sonra derin bir soluk alarak düşünmek olacaktır. Çünkü yapıt, yazarın bir çocukluk anısından yola çıkarak yazılmıştır. Bu anı, -olduğu gibi- duru ve çocuk bakışıyla ele alınmış ve okura sunulmuştur; yazarın kullandığı dil de çocuklara seslenecek düzeyde yalın ancak kesinlikle basit değildir, tam tersine yer yer şiirsel dil kullanımları göze çarpar.

Yazarın yazmak için bu anısını seçmesinin ne kadar doğru bir karar olduğu kitabın okurlar üzerindeki olası etkisi göz önüne alındığında duyumsanabilir. Öte yandan, kitabın isminde geçen *sessizlik*, karamsar bir sessizlik olmaktan çok uzaktır, umut ve beklenti dolu; çocukların içini dolduracakları bir boşluk gibi algılanmalıdır. Çocukların yalnızca duygularına seslenen, onlara düşünme sorumluluğu vermeyen kitapların tersine bu yapıtta duygusallığa abartılmadan yer verilmiş ve kahraman, karşılaştığı sorunların üstesinden gelmek için çözüm üretmeye yönelmiştir. Bu bağlamda ilkokul döneminden yetişkinliğe değin bu yapıtla buluşan herkes yapıtın kahramanıyla özdeşim kurabilir.

¹ Saramago, José (2012). *Suların Sessizliği*. İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınevi.

Yapıtın resimleri kesyap (kolaj) tekniğiyle yapılmış; hem öyküyü desteklemesi hem de dikkat çekmesi açısından çok başarılıdır. Resimlerle öykü arasında iyi yapılandırılmış bir anlam ve derinlik bağı göze çarpmaktadır. Manuel Estrada'nın sanatçı duyarlılığıyla oluşturduğu görseller, yapıtın diğer öğelerinde olduğu gibi özenle yaratılmış ve bir araya getirilmiştir.

Yapıt 6-10 yaş grubu çocuklarının ilgi ve gereksinmelerine uygun nitelikte bir yapıttır.

Arş. Gör. Sevilay BULUT